

Beschrijving werkwijze en aanbod in de verschillende leerroutes DWV op basis van het Doelgroepenmodel

Leerroute 1

In leerroute 1 ligt de nadruk op het bevorderen van een goed leven (volgens de 'goed levenvisie'). Het leven is goed als het 'goed voor elkaar is' op de vijf gebieden: Lichamelijk welbevinden, Alertheid, Contact, Communicatie en Stimulerende tijdsbesteding.

In deze leerroute bestaat **leren** uit het wennen aan prikkels en gewoontes, het leren herkennen van situaties en rituelen, het stimuleren van bewegen, het ontdekken van mogelijkheden tot communicatie, het prikkelen/activeren van de zintuigen, het stimuleren zo actief mogelijk betrokken te zijn op de omgeving, het stimuleren dingen zelf te doen, materialen te ontdekken en te onderzoeken en mee te doen met alledaagse handelingen.

Leerlingen in leerroute 1 functioneren in de sensitiefase en/of in de lage klikfase. Wanneer leerlingen in de sensitiefase functioneren zijn ze met name gericht op prikkels uit en aan het eigen lijf. Zij zijn bezig met hoe dingen voelen, ruiken of proeven, hoe dingen ervaren worden. Ze leven in het moment en zijn niet bezig met wat straks gaat gebeuren of met zich afvragen waarom dingen gebeuren of gebeurd zijn. Leerlingen in de klikfase gaan dingen verwachten, ze leren dat een jas aangaat en steken alvast een arm uit als de jas eraan komt, ze leren de beweging van het verschonen en doen hun benen al omhoog bij het verschonen, ze leren dat je met een vork in brood kan prikken, ze leren woordjes koppelen aan mensen en aan dingen. Ze leren simpele gewoontes, als m'n jas aangaat, ga ik naar buiten. Als een therapeut komt, mag ik mee. Leerlingen in de klikfase leren simpele verbanden leggen.

Leerlingen in leerroute 1 krijgen onderwijs in een groep van maximaal 7 leerlingen. Individuele begeleiding wordt afgewisseld met groepsmomenten. Zorgmomenten zijn onderdeel van het onderwijsprogramma. Onderwijs bestaat uit beleven en doen. Inspannings- en ontspanningsmomenten worden afgewisseld.

Binnen en buiten de klas is voortdurend toezicht en ondersteuning nodig van vertrouwde personen volgens een vertrouwde begeleidingswijze. Groepsleiding en therapeuten werken intensief samen.

Uitstroom

De doelgroep die binnen leerroute 1 valt is divers. Er zijn leerlingen die afhankelijk blijven van prikkels die van dichtbij aangeboden worden, deze leerlingen leren wennen aan prikkels, zij leren betrokken te zijn op de nabije omgeving en actief te zijn als vertrouwde begeleiders weten hoe zij hen tot actie kunnen prikkelen. Andere leerlingen leren gedurende hun periode op school steeds meer gewoontes herkennen, zij gaan steeds meer verwachten, steeds meer koppelingen leggen tussen bv woorden en voorwerpen en activiteiten. Deze leerlingen kunnen leren op een eenvoudige vaak voorkomende opdracht te reageren met een handeling, zij kunnen leren aangeven wat ze willen. Ook leren ze meedoen met alledaagse handelingen en leren zo zelfstandig mogelijk te eten, te drinken en te helpen met aan- en uitkleden. Zij kunnen dit op momenten dat een vertrouwde volwassene in de buurt is en er geen stress is.

Leerlingen uit leerroute 1 stromen uit naar een vorm van belevingsgerichte dagbesteding. In deze vorm van dagbesteding ondernemen deelnemers als groep activiteiten of voeren taken uit. Deelnemers beleven mee of vervullen zelf een actieve rol. Ook worden er belevingsgerichte activiteiten uitgevoerd gericht op het stimuleren en prikkelen van de deelnemers. Er is binnen deze vorm van dagbesteding voortdurend toezicht en ondersteuning binnen een beschutte omgeving.

Er wordt binnen leerroute 1 gewerkt aan de Plancius doelen en het aansluitende VSO-ZML-niveau 2. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 1 t/m 7.

Leerroute 2

In leerroute 2 ligt de nadruk op het bevorderen van een goed leven (volgens de 'goed levensvisie'). Het leven is goed als het 'goed voor elkaar is' op de vijf gebieden: Lichamelijk welbevinden, Alertheid, Contact, Communicatie en Stimulerende tijdsbesteding.

In deze leerroute bestaat **leren** uit het ontdekken van mogelijkheden tot communicatie, het leren aangeven wat je wil, leren antwoorden op een simpele vraag, leren simpele taken uit te voeren, leren dingen zelf te doen, leren spelen met leeftijdsgenoten, leren een ander te helpen, leren functioneren in een groep, leren je te verplaatsen naar bekende ruimtes, leren je naam en enkele andere geschreven woorden te herkennen. Op het VSO leer je cijfers tot 20 en enkele geldmunten te herkennen. Je leert welke dag het is en hele uren aflezen. Op het VSO is veel aandacht voor het zelfstandig leren uitvoeren van bekende taken, soms 2 taken achter elkaar, waarbij de leerling ongeveer 15 minuten zelfstandig aan een taak kan werken. Begeleiders zijn daarbij in de buurt, maar niet meer nodig om de leerling stap voor stap te begeleiden.

Individuele begeleiding kan in deze leerroute afgewisseld worden met begeleiding in een groepssituatie. De leerlingen krijgen onderwijs in een groep van maximaal 8 leerlingen. Ook in leerroute 2 zijn zorgmomenten onderdeel van het onderwijsprogramma waar aan doelen gewerkt wordt. In het programma dienen voldoende mogelijkheden te bestaan om ontspannende activiteiten aan te bieden. Groepsleiding en therapeuten werken samen bij het bereiken van de doelen.

Leerlingen in leerroute 2 functioneren, wanneer de omstandigheden goed zijn, in de klikfase. Zij leren situaties herkennen. Ze leren woorden aan voorwerpen koppelen, activiteiten aan materialen, zij leren rituelen: op de ene actie volgt de andere actie. Deze rituelen/verwachtingen zijn aangeleerd. Er is nog geen begrip van het waarom van bepaalde rituelen/acties. Leerlingen in de klikfase zijn hier niet flexibel in. Het 'moet' zoals het altijd gaat.

Jonge leerlingen leren eenvoudige klikjes, 'als dit, dan dat', ze kunnen 1 of 2 stappen vooruitdenken. Oudere leerlingen leren meer en complexe klikjes. Ze kunnen ook zonder begeleiding meerdere stappen vooruitdenken.

Uitstroom

De meeste leerlingen uit leerroute 2 stromen uit naar een vorm van taakgerichte dagbesteding. In deze vorm van dagbesteding wordt verwacht dat deelnemers doelgerichte activiteiten uit kunnen voeren in een aangepast tempo en op hun eigen niveau. Er wordt verwacht dat ze in staat zijn om passende ingetrainde opdrachten uit te voeren en eenvoudige instructies op te volgen. Begeleiding is daarbij op afstand, maar zichtbaar aanwezig.

Het streefniveau voor leerlingen van 12 jaar is ZML-niveau 3. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit de doelen van niveau 7. Het streefniveau bij 18 jaar is VSO-ZML-niveau 6. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 10.

Leerroute 3

In leerroute 3 ligt de nadruk op het creëren van een zo groot mogelijke zelfstandigheid en sociale redzaamheid en het functioneel leren lezen (fototaal), schrijven en rekenen in concrete situaties. Het leren is verbonden aan onderwerpen binnen de eigen belevingswereld en vooral in praktische situaties met concreet materiaal. Het niveau van schoolse vaardigheden komt tot eind-groep 3 van het basisonderwijs.

Leerlingen in leerroute 3 functioneren in de klikfase, zij leren woorden aan voorwerpen koppelen, activiteiten aan materialen, zij leren rituelen: op de ene actie volgt de andere actie. Deze rituelen/verwachtingen zijn aangeleerd. Er is vaak nog geen begrip van het waarom van bepaalde rituelen/acties. Leerlingen in deze leerroute leren veel en op den duur complexere klikjes. Ze leren meerdere stapjes vooruitdenken, langere rituelen herkennen. Zo kunnen ze een taak met meerdere stappen leren uitvoeren, ook zonder de directe hulp van begeleiding. Het zijn leerlingen met een matig verstandelijke en motorische beperking.

Oudere leerlingen zullen wanneer de omstandigheden goed zijn en de situatie vertrouwd is voor hen soms in de begrijpfase functioneren. Dan is er sprake van beginnend begrip.

Leerlingen in leerroute 3 hebben een omgeving nodig waarbij aan het einde van het SO de begeleiding in de buurt is en voor hulp benaderbaar. Zij kunnen zelfstandig functioneren in een omgeving die vertrouwd is of zijn in staat om aan te geven dat zij geholpen moet worden. De leerling kan zich in en om de klas, met toezicht op afstand, zelfstandig voortbewegen. Met gerichte opdrachten kan dit ook in de gehele school, eventueel samen met klasgenoten.

De leerlingen kunnen onderwijs krijgen in een groep van maximaal 9 leerlingen.

Onderwijs wordt in een groep aangeboden, met waar nodig individuele instructie. In het programma dienen door de dag heen enkele mogelijkheden gecreëerd om ontspannende activiteiten aan te bieden. De leerling leert door veel herhaling, oefenen in de praktijk en handelend leren bij alle aangeboden leergebieden.

Er is een aangepaste leeromgeving nodig: aangepaste materialen en therapeutische onderwijsondersteuning. Leerlingen hebben, in veel gevallen, ondersteuning nodig bij het goed kunnen uiten en begrijpen van taal.

Wanneer leerlingen 14/15 jaar zijn, wordt het onderwijsprogramma steeds meer vertaald naar praktijkgericht onderwijs, waarbij tijdens het zelfstandig leren uitvoeren van ingetrainde praktische handelingen aandacht is voor het leren lezen/rekenen in alledaagse functionele situaties.

Uitstroom

Uit leerroute 3 stromen de meeste leerlingen uit naar arbeidsmarktgerichte dagbesteding. De uitstroombestemming kan ook beschut werk zijn. Bij arbeidsmarktgerichte dagbesteding ligt de focus op werkgerichte activiteiten en activiteiten met een maatschappelijke opbrengst (bv horeca). Er wordt verwacht dat deelnemers in staat zijn zelfstandig eenvoudige, herhalende werkzaamheden uit te voeren, waarbij eisen gesteld kunnen worden aan het eindproduct. Begeleiding is op afroep beschikbaar. Er wordt verwacht dat de deelnemer zelf om hulp/advies kan vragen in situaties dat dit nodig is.

Het streefniveau voor leerlingen van 12 jaar is ZML-niveau 6. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 9. Het streefniveau bij 18 jaar is VSO-ZML-niveau 9. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 12.

Leerroute 4

Leerlingen in leerroute 4 functioneren in de begripfase wanneer de omstandigheden goed zijn en de omgeving vertrouwd is. Er is sprake van beginnend inzicht. Ze kunnen leren rekening houden met een ander, ze kunnen leren dingen vanuit een ander perspectief te bekijken. Leerlingen in de begripfase ontwikkelen tijdsbesef. Zij kunnen leren hun acties aan te passen aan de omstandigheden. Het niveau van schoolse vaardigheden komt uit tussen niveau eind-groep 3 en midden-groep 5 van het basisonderwijs. Het zijn leerlingen met een licht verstandelijke en een motorische beperking.

In leerroute 4 ligt de nadruk op het vergroten van de autonomie, initiatief en verantwoordelijkheid nemen. Het onderwijs richt zich onder andere op het functioneel leren lezen (gebruik fototaal), schrijven en rekenen, de omgang met jezelf en de ander en het leren reguleren van gedrag ten behoeve van het functioneren als burger in de maatschappij.

Onderwijs in leerroute 4 wordt in een groep aangeboden, met waar nodig individueel gerichte instructie. Leerlingen leren met aangepaste materialen en door veel te oefenen en in de praktijk te doen. Er is therapeutische onderwijsondersteuning. Leerlingen hebben, in veel gevallen, ondersteuning nodig bij het goed kunnen uiten en begrijpen van taal. De leerlingen krijgen onderwijs in een groep van maximaal 9 leerlingen.

Leerlingen in de leerroute 4 kunnen als 12-jarige in een bekende omgeving zelfstandig functioneren of aangeven dat ze geholpen moet worden. Begeleiding is voor hulp benaderbaar. De leerling kan zich in en om de klas zelfstandig voortbewegen en met gerichte opdrachten ook in de gehele school, eventueel samen met andere leerlingen. Buiten de school kan de leerling leren zelfstandig te functioneren met begeleiding op afstand. Wanneer leerlingen 14/15 jaar zijn, wordt het onderwijs steeds meer vertaald naar praktijkgericht onderwijs, waarbij tijdens het zelfstandig leren uitvoeren van praktische handelingen aandacht is voor onder andere lezen/rekenen in alledaagse functionele situaties.

Uitstroom

Bij leerlingen van 18 jaar is het streven om uit te stromen naar beschut werken of arbeid, waarbij verwacht wordt dat een werknemer werkzaamheden uit kan voeren onder werkdruk en zelf kan plannen en organiseren. Begeleiding is daarbij op afroep beschikbaar.

Het streefniveau voor leerlingen van 12 jaar is ZML-niveau 9. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 12. Het streefniveau bij 18 jaar is VSO-ZML-niveau 12. Binnen Edumaps (ons leerlingvolgsysteem) zijn dit doelen van niveau 14.